

Dnro 10031/91/20

8.2.2021

Lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle lastensuojelun vaativaa sijaishuoltoa koskevaksi lainsäädännöksi

15 a § Sosiaalihuollon erityiset velvollisuudet

Pykälä on kokonaan uusi, ja sen tarkoituksena on perustelujen mukaan lapsen tarkoituksenmukaisen palvelukokonaisuuden vahvistaminen ja varmistaminen.

Itse pykälässä puhutaan aikuissosiaalityön, vammaispalvelujen, mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä muiden sosiaalipalvelujen velvollisuudesta antaa asiantuntija-apua lapsi ja perhekohtaisen lastensuojelun toteuttamisessa. Lisäksi lakitekstin mukaan tarpeelliseksi arvioidut lapsen ja perheen sosiaalipalvelut on järjestettävä viivytyksettä. Itse pykälässä myös viitataan sosiaalihuoltolain 41 §:ään ja todetaan, että *”Sen lisäksi, mitä sosiaalihuoltolain 41 §:ssä säädetään monialaisesta yhteistyöstä....”*

Sosiaalihuoltolain 41 § 2 momentissa itsessään on todettu, että sosiaalihuoltoa toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa siten, että sosiaalihuollon ja tarvittaessa muiden hallinonalojen palvelut muodostavat asiakkaan edun mukaisen kokonaisuuden ja että työntekijän on oltava tarpeen mukaan yhteydessä eri yhteistyötahoihin ja asiantuntijoihin sekä tarvittaessa henkilön omaisiin ja muihin läheisiin henkilöihin siten kuin tässä laissa tarkemmin säädetään.

Nyt käsillä olevan ehdotuksen perusteluissa kuitenkin todetaan, että *”Lapsi- ja perhepalvelujen tulee muodostaa eheä kokonaisuus yli sektorirajojen”* ja että *”Yhteistyötä tarvitaan sekä toimialojen sisällä että välillä, kunnan ja muiden lapsille ja lapsiperheille palveluja ja tukitoimia tuottavien järjestöjen, seurakuntien, yritysten ja muiden tahojen välillä”* ja että *”Lapsen elämän siirtymävaiheiden yhteydessä on huolehdittava yhteistyöstä ja palveluketjujen jatkuvuudesta.”*

Pykäläkohtaisten perustelujen mukaan kyseessä on ennemminkin sektorirajat ylittävä yhteistyö eikä ainoastaan itse pykälässä kirjoitettu velvollisuus antaa asiantuntija-apua lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun toteutuksessa.

Tämä etenkin, kun otetaan huomioon, että ehdotuksen 26 a §:n 1 momentissa on todettu, että *”Arvioinnin tekemiseksi sosiaalityöntekijä voi tarvittaessa olla yhteydessä lapselle läheisiin henkilöihin sekä eri yhteistyötahoihin ja asiantuntijoihin siten kuin sosiaalihuoltolain 41 §:ssä säädetään.”*

Mikäli tarkoituksena on ollut säätää siitä, myös tiedot kulkevat toimialojen sisällä ja välillä välittämättä sektorirajoista, tämä tulisi selkeästi tuoda ilmi itse lakitekstissä.

Ennen tätä tulisi kuitenkin tutkia, onko mahdollista ja millä edellytyksillä säätää kansallisella lailla siitä, että tiedot voivat eri toimialojen ja sektorirajojen välillä kulkea, ottaen huomioon yleisen tietosuojasetuksen ja tietosuojalain asettamat vaatimukset.

Ehdotuksen 28 a § Lastensuojelun asiakkuuden päättyminen

Tietosuojavaltuutettu pitää hyvänä ja tarpeellisena nimenomaista säännöstä siitä, että lastensuojelun asiakkuuden päättymisestä säädetään erikseen ja että tieto tästä on viipymättä annettava lapselle, hänen vanhemmalleen, huoltajalleen, muulle lapsen hoidosta ja huolenpidosta vastaavalle henkilölle, jotta he ovat tietoisia asiakkuuden päättymisestä ja sen perusteista.

Ehdotuksen 30 § Asiakassuunnitelma

Ehdotuksen 30 §:n 4 momentti on epäselvästi siltä osin kirjoitettu, että siinä puhutaan ensin lapsen asiakassuunnitelmasta ja sen jälkeen huostaan otetun lapsen vanhemmille laadittavasta erillisestä asiakassuunnitelmasta. Pykälän 5 momentissa todetaan seuraavasti; *Suunnitelmat on lähetettävä viipymättä tiedoksi lapselle, vanhemmalle ja huoltajalle. Mikäli lapsi on sijoitettu kodin ulkopuolelle, on asiakassuunnitelma lähetettävä ilman aiheetonta viivytystä lapsen sijoituspaikalle.* Tarkoituksena ei kuitenkaan liene, että esimerkiksi vanhempien asiakassuunnitelmat lähetetään tiedoksi sijoituspaikkaan tai että lapselle lähetettäisiin tiedoksi hänen vanhempiaan koskeva asiakassuunnitelma? Tämä on syytä tuoda täsmällisemmin esille, kenen asiakassuunnitelma on tarkoitus lähettää kenelle.

Sinänsä uutta sääntelyä tässä on se, että asiakassuunnitelma, jolla ilmeisimmin tarkoitetaan nimenomaan lapsen asiakassuunnitelmaa, lähetetään tiedoksi lapsen sijoituspaikalle. Sinänsä kansallisesti tietosuojavaltuutetun käsityksen mukaan tällaisesta tiedoksiannosta sijoituspaikalle voidaan säätää, mutta asiassa tulisi harkita, onko tarpeen lähettää koko lapsen asiakassuunnitelma sijoituspaikalle? Onko olemassa tilanteita, joissa tietoa on tarvetta rajata siten, että sijoituspaikalle annetaan ainoastaan se osa asiakassuunnitelmasta tiedoksi, mikä on tarpeen lapsen hoidon ja huolenpidon järjestämiseksi sijaispaikassa?

Talus Anu 912076110
Tietosuojavaltuutettu

Rehtonen Terhi
911989963
Ylitarkastaja